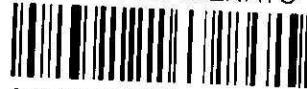

Minister Rodziny i Polityki Społecznej

KANCELARIA SENATU

03980200767509
RPW/7536/2023 P zał.
2023-04-04 rej. Bronisz Karol

DUS-I.059.24.2023.BW

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z Oświadczeniem Pana Senatora Stanisława Gawłowskiego złożonym w dniu 23 lutego 2023 r. w sprawie środków zgromadzonych w ramach OFE, przekazany przy piśmie Marszałka Senatu znak: BPS/043-59-2102/23, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Na wstępie warto wskazać, że zasady podziału środków zgromadzonych w OFE określają przepisy rozdziału 13 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2342, z późn. zm.) - zwanej dalej „ustawą o ofe”, a proces dokonywania wypłaty dla osób uposażonych z subkonta w ZUS określają przepisy art. 40e ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, z późn. zm.) - zwanej dalej „ustawą o sus”.

Od maja 2011 r., w ramach konta ubezpieczonego (tzw. I filar), w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych prowadzone jest subkonto dla osób, które są członkami OFE albo urodziły się po 31 grudnia 1968 r. i nie przystąpiły do OFE.

W odróżnieniu od środków zgromadzonych na indywidualnym koncie w ZUS, środki zgromadzone w OFE jak również na subkoncie w ZUS podlegają podziałowi w razie rozwodu, unieważnienia małżeństwa, albo śmierci osoby, dla której OFE prowadzi rachunek/Zakład prowadzi subkonto¹.

Osoba posiadająca II filar (rachunek w OFE bądź tylko subkonto w ZUS) ma obowiązek złożenia (odpowiednio w OFE bądź w ZUS) pisemnego oświadczenia o stosunkach majątkowych istniejących między nim, a jego współmałżonkiem oraz może wskazać osoby uprawnione do otrzymania środków po jego śmierci.

Zgodnie z art. 39 ust. 1b ustawy o sus, Zakład informuje ubezpieczonego, który nie zawarł umowy z otwartym funduszem emerytalnym, o obowiązku złożenia pisemnego oświadczenia o stosunkach majątkowych istniejących między nim a jego współmałżonkiem oraz o tym, że może wskazać osoby uprawnione do otrzymania środków po jego śmierci.

Takie pismo Zakład kieruje do ubezpieczonego, który w ciągu czterech miesięcy od powstania obowiązku ubezpieczeń społecznych nie zawarł umowy z żadnym otwartym

¹ Art. 40e ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w związku z art. 126, 131 i 132 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

funduszem emerytalnym i zdecydował się, aby część jego składki emerytalnej, w wysokości 7,3 % (czyli całość składki na II filar), była zapisywana na jego subkoncie (bez przekazywania 2,92 % na rachunek w OFE)².

Ubezpieczony może w każdym czasie zmienić poprzednią dyspozycję. Akcja wysyłkowa korespondencji realizowana jest cyklicznie raz na kwartał w miesiącach: marzec, czerwiec, wrzesień i grudzień danego roku.

W przypadku dziedziczenia:

- jeśli w chwili śmierci członek otwartego funduszu emerytalnego (osoba posiadająca subkonto) pozostawał w związku małżeńskim, małżonek zmarłego, w ramach wypłaty transferowej, otrzymuje połowę środków zgromadzonych na rachunku zmarłego (na subkoncie) w zakresie, w jakim środki te stanowiły przedmiot małżeńskiej wspólności majątkowej,
 - pozostałe środki (albo wszystkie w przypadku braku współmałżonka) przekazywane są osobom wskazanym przez zmarłego, a w przypadku ich braku wchodzi w skład spadku.
- Jeśli ubezpieczony posiada subkonto w ZUS i jednocześnie jest członkiem OFE proces podziału środków rozpoczyna się w funduszu emerytalnym.

Co ważne, informacja o zgonie jest w posiadaniu OFE, bowiem Zakład przekazuje odpowiednie komunikaty do każdego funduszu.

Zakład nie ma wiedzy, jakie osoby i czy w ogóle jakieś osoby zostały wskazane przez członka OFE, zatem w konsekwencji swoich działań OFE ma obowiązek zawiadomić Zakład zarówno o osobach, na rzecz których nastąpił podział środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym w razie rozvodu, unieważnienia małżeństwa albo śmierci osoby, dla której Zakład prowadzi subkonto, jak i o ich udziale w tych środkach, w terminie 14 dni od dnia dokonania podziału³. Podział środków na subkoncie w ZUS jest konsekwencją podziału składek zgromadzonych w OFE.

Inaczej przebiega proces, jeżeli ubezpieczony posiada subkonto w ZUS i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Podziału w razie rozvodu, unieważnienia małżeństwa albo w przypadku śmierci osoby, dla której Zakład prowadzi subkonto, na zasadach określonych w przepisach ustawy o ofe dotyczących podziału środków, dokonuje już tylko sam Zakład⁴. Podział środków na subkoncie jest dokonywany w oparciu o złożone przez ubezpieczonego oświadczenie i wskazanie, na podstawie wniosku, osoby uprawnionej do tych środków.

W przypadku zewidencjonowania w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych informacji o zgonie ubezpieczonego posiadającego subkonto, który za życia wskazał osoby uprawnione do otrzymania środków po jego śmierci, lub taką informację przestał do Zakładu otwarty fundusz emerytalny, do osób uprawnionych, wskazanych przez zmarłego wysyłane są

² Art. 39 ust. 1 ustawy o sus.

³ Art. 40e ust. 5 ustawy o sus.

⁴ Art. 40e ust.11a ustawy o sus.

zawiadomienia o możliwości złożenia wniosku o podział i wypłatę tych środków.

ZUS informuje osoby uprawnione do otrzymania środków zgromadzonych na subkoncie osoby zmarłej o możliwości złożenia wniosku o wypłatę, pomimo faktu, iż przepisy ustawy nie nakładają na ZUS takiego obowiązku. Jednakże fakt wypłaty środków z subkonta po zgonie osoby ubezpieczonej determinują dwie okoliczności:

- w przypadku osób będących członkami otwartego funduszu emerytalnego – wpływ odpowiedniego zawiadomienia o podziale z OFE,
- w przypadku osób niebędących członkami otwartego funduszu emerytalnego – wpływ wniosku o wypłatę środków przez osoby uprawnione/spadkobierców.

ZUS nie ma możliwości informowania spadkobierców o środkach zgromadzonych na rachunku OFE zmarłego z uwagi na to, że krąg spadkobierców zostaje ustalony dopiero na etapie postępowania spadkowego prowadzonego przez sąd, które ma miejsce dopiero wtedy, gdy brak jest osób wyznaczonych przez zmarłego do otrzymania środków zgromadzonych na jego rachunku w OFE i na subkoncie w ZUS. ZUS nie jest uczestnikiem tego postępowania. Dlatego też do wypłaty tych środków może dojść dopiero po złożeniu przez spadkobiercę wniosku o wypłatę i przedstawieniu prawomocnego stwierdzenia nabycia spadku albo aktu poświadczenia dziedziczenia.

Z tego też względu niemożliwe jest wprowadzenie rozwiązania, zgodnie z którym ZUS wypłacałby automatycznie środki zgromadzone przez zmarłego na rachunku w OFE i na subkoncie w ZUS.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej
Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/